

30 310058 ప తి ది న ము వ్ర క టి ర వ (బ డు ను.

Vol. 3.

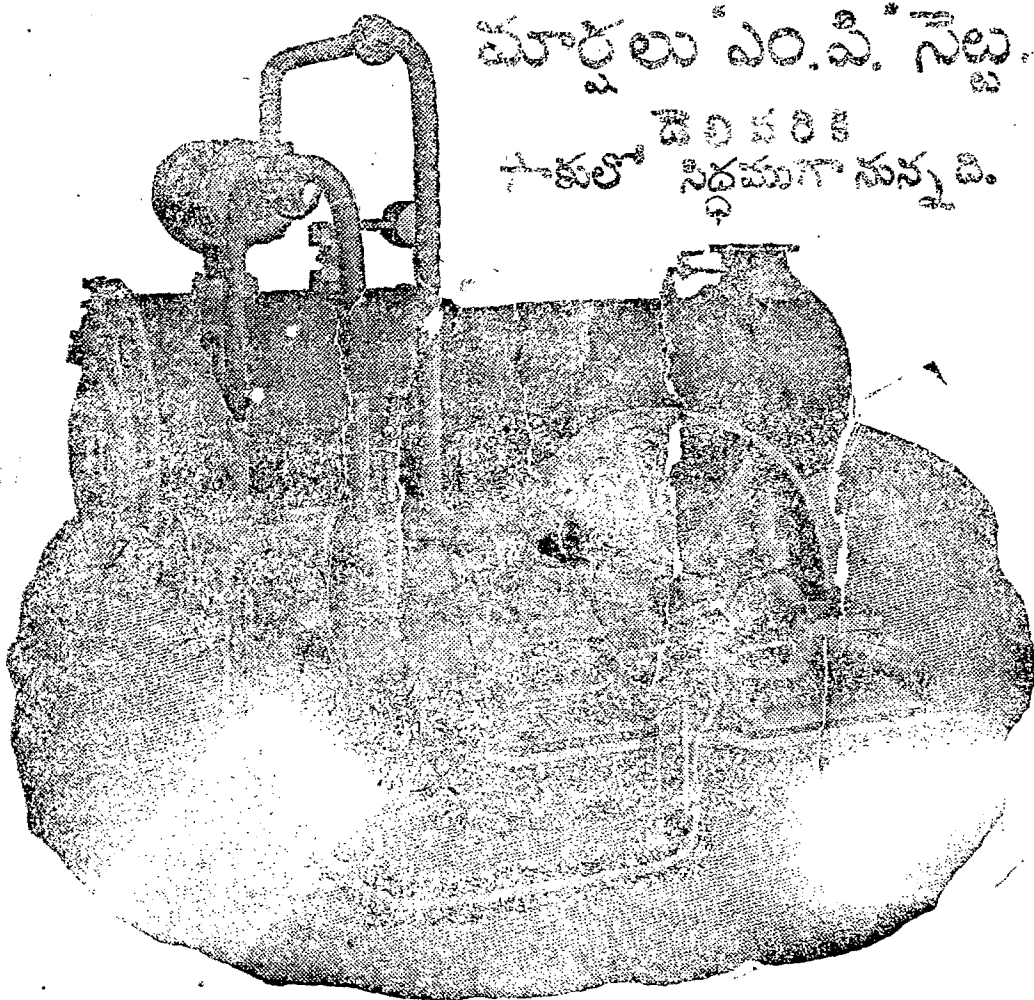
చెన్న పట్టణము 1921 వ సం॥ అగస్టు నెల 15 తేది సోమవారము

No. 113.

పంపుటము. ౮

దుర్మతి నామ సంవత్సర శ్రావణ మాస శుద్ధ దశమి ౧౨.

నంచిక. ౧౧౩

మార్వలు 'ఎం.పి.' నెట్టు.

దేలి పరికి
గుతులో నిధముగా నున్నది.

బాయిలర్లు, ఎంజిను, సూపర్ హీటరు, స్టీం, వాటర్ వై ఎంగు
మొదలగువాటితో వయిన ఉండునది మార్వలు 'ఎం. పి.' మార్తి నెట్టు
యొక్క నివరణము ధరలకు ఇతర నివరణులకు ఈ దిగువ చిరునా
మాకు దరఖాస్తు లంపుకొనవలెను. 1806

మార్వలు సను, ఓ కో (ఇండియా) లిమిటెడ్

శా.క. చివ: బెంజువా, తిలకూరు. నెం. 9 నెకండు లైను వీచ్. మదరాసు.

అమృతాంజనము

అమృతాంజను ప్రసిద్ధి కెల్లినది.
ఇది వివిధ రుచుల వాస్తవము కూడ
మీ అమృతాంజనమును శాశ్వ
తముగా మాత్రముక కయముగనుక
మొదల నెం 0-10-0 అనాల.

మోహనలైలుము

నెం 1-4 0-12-0

తామరలైలుము

నెం 1-3 0-6-0

పండ్ల పూడి

నెం 1-3 0-3-0

అమృతాంజనం డిపో,

బొంబాయి - మదరాసు.

ఓ టో మో హి ని

2803

మీరు ఇంటిలోయి కట్టినదికాక చాలా బడలికయందు నడుచుచున్నారేమో నైనను పెద్దప్పుడు నిండిన
నదులయొక్క నైపుణ్యము ఈ అక్షరముల యొక్కయొగింపిన మంచి రోజులవచ్చునుల కావనను యిచ్చి మనము
అవంతమును ముఖమునకు కాంతి నిచ్చును.

రోబినియా లైలుము

మనవికావలయు ఉపయోగించుచు కట్టిన నేత్రములకు చురుకైన సౌందర్యమును యిచ్చును.
అనేక స్త్రీలు ఉపయోగించుచున్నది. ప్రపంచమున ఈ రెండును ప్రతి దుమంబులతోను అమ్మకము.
ఎల్లవోట్లను విక్రయించబడును. ఓటోమోహిని ధర బుడ్డి 1-3 రూపు 2, 1, 0-12-0, 0-8-0
రోబినియా లైలుము ధర బుడ్డి 1-3 రూపు 1-0-0

Shyam & Co, 9, Bander st, Madras. ప్రియం కంపెనీ, 6 జండరువీధి, మదరాసు.

ఆరోగ్యములకు గాను

మీరు—

తక్షణమే

ప్రాసిత తనాల భర్తలకు నాదను ఆపేషియన్ ఇప్పుడే మీకు
ఒక ప్రతి "తామ శాస్త్రము" పంపెదము.

త్వరపడు!

ఇట్లు,

వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ,

అతంకనిగ్రహ యావధానము, 18, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

ప్రకృతిశాస్త్రవిషయములు

అక్షరకొలిపింపబడిన కవచములు.

వి. ఎన్. శర్మగారు

అలాస్కా దేశమునందలి బ్లామ్స్కా సముద్రతీరమున ఈమధ్య నుంచు ఎక్కువమైన ఆస్పాంతమున, నివసించుచుండు ప్రజలలో అక్షరకొలిపి, మంచునకు అగణనక బహువిధముల కన్పించెదరు. వేప లోకములు నిర్జలముండి వెలుపలికి రా చాల వరకు ప్రయత్నించినవికాని, జలమంతయు గడ్డకట్టి పోయి నందున, ఏమియు చేయజాలక పోయిన వరు వారావరణము ఎప్పుడెప్పుడు మారునో అతి సులభముగా తెలిసికొనుకొని కృత్యములకు గలవు. అట్టివి నైతము ఈమహాఅపదను తప్పించుకొనజాలకపోవుట అత్యుత్పత్తుని చెప్పవచ్చును గదా.

అనారోగ్యములు వెలుగునిచ్చుట.

రాత్రికాలమున అంగళ్ళలో ఎంత చక్కని విద్యుద్దీపముల కాంతియున్నను, గ్యాజులైట్లున్నను, వానిసహాయమున రంగుల సామానులను వేరముచేయుట ఎంతయో కష్టమైన విషయమని అందరికిని తెలిసియు యున్నదికదా. ఇదేగాక, రాత్రికాలమున ఎంతకాంతివంతముగ నైన వెలుగునిచ్చు దీపముల సహాయమునకాని బొమ్మలను రంగులలో చిత్రించుట మర్లభక్తార్థము తెలియునుగదా. అదియుగాక, ఎంతకొంతటి మగు విద్యుద్దీపము వెలుగున, ప్రదర్శనకాలములో నుంచుట చిత్రలేఖనములను కన్నులార చూచి ఆనందించుటనైన మతి దుర్లభకార్యమని అందరికిని తెలిసినదేకదా, ఇప్పుడీలోపమును నివారణ చేయుటకు అంగ్ల దేశమున చేయబడుచున్న ప్రయత్నములు గంప్రదనీయములు. అద్దముల వ్యాపారమున చాల ప్రఖ్యాతి పడెడిన ఆంగ్లేయవర్తక సంఘమువా లొకరు, విద్యుద్దీపమునందుగల పనుపురంగును పోగొట్టి, పగటికాలమున గల ప్రకాశముతో సమానముగ వెలుగునిచ్చుటగాను క్రొత్తకపు అద్దములను కనిపెట్టెను. మనము రాత్రికాలములో ఉపయోగించు విద్యుద్దీపములకు ఈ అద్దములను వాడిన, అనారోగ్యములు ఒకేవిధపున వెలుగుచు మనము చూడగలము. పలువిధములగు రంగులను ఉపయోగించవలసిన పరిశ్రమలు మనదేశములో ననేకములు గలవు. కొన్ని కొన్ని పనులు పగటిపూట మనకు వచ్చుచుండు వెలుగురు సహాయము వలననే చేయవలసి యున్నవి. ఆంగ్లేయవర్తక సంఘమువారు కనిపెట్టిన ఈ క్రొత్తకపు అద్దములు ఈ కష్టమును నివారణ చేయగలవని చెప్పవచ్చును. ఈ అద్దముల వెలుగురు కండ్లపైకి లాభదాయకమని శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయము.

మానవులు వెయ్యేండ్లు జీవింతురా

పలుదేశములలో శాస్త్రజ్ఞులు మానవుని జీవితకాలమును పెంపొందించుటకు వీలు నుండునా యను విషయమును గురించి చాలాకాలముండి చర్చించుచున్నారు. ఈ సమస్యయే పరిష్కరింపబడిన మానవుడు వెయ్యి సంవత్సరముల వరకు నైతము ఈ ధృత్యులతో జీవించి యుండుటకు ఏమాత్రమును కష్టముండజాలదని ఈ శాస్త్రజ్ఞుల అభిప్రాయము. ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఫ్రెంచిదేశపు వైద్యులొకరు ఈ సమస్యను పరిష్కరించుట అత్యంత కష్టకరము గాదని ప్రవచించుచున్నారు. కొలదిమాసములక్రిందట న్యూయార్కు నగరమున సమావేశమైన న్యూయార్కు మెడికలు సొసైటీవారి సాంకేతిక మహాత్మ్య సందర్భమున డాక్టరు యూజినిస్మిన్ అనువారు ఈ విషయమును గురించి గంభీరపర్యాసము నిచ్చి యుండిరి. ఈ డాక్టరుగారు, మానవజీవిత పరిమాణమును విస్తరింపజేయుటకు తగిన సమపాయములను కనుగొనుటకు సంస్థాపింపబడిన ప్రఖ్యాతవైద్యసంఘమున కధ్యక్షులు. ప్రపంచమునందలి వైద్యులందరిలో కడుంగడు ప్రఖ్యాతిగాంచినవారు. ఈయనగారు ఆ సందర్భంలో, మానవుని జీవితకాలమును పెంపొందించుటకు ప్రయత్నించుట అదృశ్యకృత్యమని భ్రమపడుట చేతనయినయ్య, మానవునకు, కృద్ధాప్యము సంభవించుట తొడనే, క్రమేణ తగ్గుచుండు శక్తి లేజను మరల వికసించజేయుటకు ప్రయత్నించినయెడల మానవుని కక్రింతమును నామావకష్టము చేయుచుండు లోకములను నివారణచేయుటకు ప్రయత్నించినయెడల, ఈ కార్యమును జయప్రథముగా కొనసాగించవచ్చుని చెప్పియున్నారు. వైద్యులందరివారే ఈ కార్యసాధనకు గడంగిన వెయ్యేండ్లు బ్రతుకు మానవులను ప్రపంచ మతి త్వరలోనే గాంచగలదని ఈ వైద్య శిఖరని అభిప్రాయము. ఈ కార్యసాధనమునకు గాను ప్రయత్నములు పలువోట్ల చేయబడుచున్నవి. కొంతమంది డాక్టర్లు, జంతువుల జీవిత పరిమాణమును పెంపొందించుటకు గాను అనేకవిధములగు ప్రయత్నములు చేయుచున్నారు. వీనిలో చాలవరకు జయప్రథముగా కొనసాగినవి. జంతులకు చేయబడుచుండు చికిత్సయే మానవులకు నైతము చేయవచ్చునని ఈ శాస్త్రజ్ఞులు అభిప్రాయపడుచున్నారు.

“విద్యుచ్ఛక్తిదీపముల పూర్తి నెట్లు”

1 1/2 హె. పి. ఎంటి, డిగ్రీ వాము, స్విచ్ బోర్డు, ప్లాకేజ్ బాంబి, ఇకవి 15 సి. పి దీపములు, వాటికి కాలిషి వేడ్లు, స్వియ్యూ, క్లెట్లు, తంతులు మున్నగునవి పూర్తి గాగల విద్యుచ్ఛక్తి దీపముల పూర్తి నెట్లు మేము ఇప్పుడే తెప్పించి యున్నాము. నెట్లు గృహములోని కక్షలకు దీపముల తెలియించుట మరేమియు కొన నవసరము లేదు.

ఒక ప్రత్యేక వాటర్నింగ్ నడ దీని రూపు 2750 లకు కాకినాడలో విక్రయించబడును. ప్రత్యేక మార్కెట్ల ధర నడుమంకి ఇది కనీసము రూ 8750 ల కైనను విక్రయించవలెను.

కొన్ని నెట్లు మాత్రమే ఈ కృత్యము విజయించుటకు మావర్తకలపు. ఆగోగము గలగతులకు క్షమ మే వ్రాసి, తెప్పించబడును.

3018 ఆంధ్ర ఎంజినీంగు కంపెనీ కాకినాడ.

కామినియా ఆయులు (రిజిస్టర్డ్)

మిక్కిలి వుష్ణదేశముల యిండియా దేశమునందు మెదడునకు చలన గలుగుటకును మాంద్యము వదలుటకును వ్యాకర్ణి హెచ్చుటకును తలవెండ్రుకల పుష్కలముగ నిగనిగలాడుచుండుటకును ప్రతిస్త్రియును పుత్రిపునకును ముఖ్యముగా

తలవెండ్రుకలకు నూతన సౌందర్యమును కలిగించి దానిని బాగుగా పెంచుటకు తగిన శక్తి తలనూనెయందు కలవు. చుండును పోగొట్టును. శోషములకు ప్లువంటి మెత్తదనము నిచ్చును. మెదడునకు చాలవల్లదనమును కలిగించును. పరిమోడగుటవలన కండ్లకు కలుగు మాలిన్యమును పోగొట్టి నూతన కాంతిని కలిగించును కామినియా ఆయులు తలనూనె అన్నిటిలోను శ్రేష్ఠమైనది. స్త్రీలకును పురుషులకును, పెక్కువందికి మహాపకారము మొనరించినది. నేడు వీని నుపయోగించుచుండు.

వెల ఒకబుడ్డి 1.0-0 పి. చార్జి 0.5-0 అణాలు. మూడుబుడ్లు 2-10-0 పి. చార్జి 0-12-0 అణాలు

సోల్ ఏజెంట్లు. ఆంగ్లేయిండియను డ్రగ్ అండు కెమికలు కంపెనీ. 155 జుమ్నాపేట, బొంబాయి. D 126 W 100.

నూతనవిద్యాధానము.

విద్యావిధానమున అనుదినము క్రొత్తకొత్త మార్పులు జరుగుచున్నవి. గతవారమున ఉపాధ్యాయులు విద్యార్థుల గృహములకువచ్చి చదువుచెప్పుటకు గాను క్రొత్త విద్యాలయ మొకటి త్వరలో తూర్పుదేశపు ద్వీపములలో సంస్థాపించబడుటకు ప్రయత్నములు జరుపబడుచున్న విని వ్రాసి యుంటిమికదా. ఇప్పుడు ఇంగ్లండు నందలి బ్రాడుఫర్డు మునిసిపాలిటీవారు క్రొత్తవిద్యావిధానమును కనిపెట్టినపుడు న్నారు. కొలది మాసముల క్రిందట ఈ మున్సిపాలిటీ వారియాజమాన్యమున జరిగినసభలో, ఆ పట్టణమునందలి విద్యార్థులందరు గొప్ప వాటలోనే నివసించుచు చదువుకొనుటకుగాను ఏర్పాట్లు చేయుటకు తీర్మానించిరి. ఈ ఏర్పాట్ల నన్నిటిని త్వరలో కొనసాగించుటకు ప్రత్యేక సంఘము నొకదానిని యేర్పరచిరి. ఈ సంఘమువారు, 600 మంది బాలరను అనాయాసముగా కొనిపోవగలట్టియు, రాకపోకలకు వ్యయమును తగ్గించుటకు గాను ప్రయాణికులను నైతము కొనిపోవుటకును వీలుండగల నాన నొకదానిని కొనుటకు ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈపడనలోనే విద్యాలయ భవనము లుండును. బాలరకు క్రీడాస్థల ముండును. భోజన మజ్జనాదులకు గాను హాల్లు లుండ గలవు. స్త్రీయలలో ప్రయాణికులకుగాను చేయబడు వసతులు నైతముండగలవు. ఈ అవకాశములవలన బాలరు పలుదేశములను చూడవచ్చును. అనేకసముద్రములను చూడవచ్చును. నావికా విద్య నైతము నేర్చుకొనవచ్చును. బ్రాడుఫర్డు నగరమువారి ఈ క్రొత్తవిధానము త్వరలో కొనసాగు గాత.

కృష్ణాపుష్కరమును గొప్ప స్వదేశీ సంత

అగస్త్య 20 వ తేదిన ప్రారంభము. అన్నివిధములైన కృష్ణదేవరాయల కవిత్వముల యంత్రములు క్రమస్పృహవచ్చును. జీవితో వడికిన నూలుబట్టలు కాగితములు పట్టునిత్రములు బొమ్మలు మొదలగు కృష్ణదేవరాయల ప్రియ అభివృద్ధి కేంద్రదీప సమయము పొందుతు మున్నగు ప్రాంతముల నుండి కృష్ణదేవరాయల కవిత్వములను ప్రత్యేకముగా కప్పెదన. అనేకకవిలయ బొమ్మలు వ్యాపారము జరుగెను. నిరంతరము తెలియకొనవలసిన ఇల్లు వ్రాసినవారు కృష్ణాపుష్కరంకమిడి } డి. వి. హనుమంతరావు. బెజవాడ } చెబుదును.

ఇంద్రజాల మహేంద్రజాలము

ఈ ఆపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడి, యోగదృష్టి హస్తలాభునము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రజాలము, మంత్రశాస్త్రము, భూతవైద్యము, యంత్రములు, అమెరికావారి చీట్లపేక తమాషాలు విచిత్ర విసోదవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామిడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవముతో సమాధియగుట, కరీరములేని తలకాయుచేత మాటలాడించుట, భూమిపైన గజమువలెను గాలిలో మనుష్యుని నిరాధారముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన అత్యుత్పత్తిగా మేజిక్ బేయగల గని గ్యారంటి యిచ్చుచున్నాము. దీనివెల రూ 4.0-0 లు. (2118-688) పి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బంగ్లం. (గుంటూరు జిల్లా)

మమ బుద్ధి గడు నింపు.

యోగ్యతావృత్తిముగా. 2942 (8) కాకినాడందు, డి. గా. మెడికల్ హాసులారి జమా మూలనిబాటి నాట అత్యుత్పత్తి మెదగుణము నిచ్చినది. ఇక్కడు నా కాల్యాదీ లేదు. ఇందుకై వారికి నేడు నా కృతజ్ఞతా పూర్వకమున మండనములు చేయుచున్నాను. కె. బాన్సన్. బొంబాయి, 28-8-20 కైరత్త పింఛా డెఫుటి కలెక్టరు.

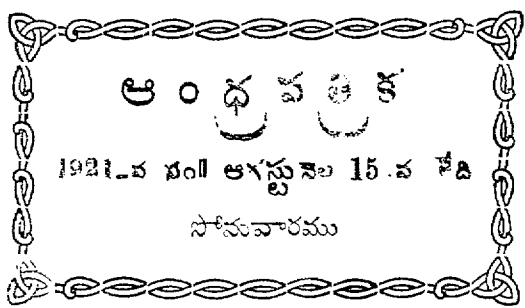
ఆంధ్రదేశము కూడా ముందుకు వచ్చుచున్నది. స్వదేశీ మాస్త నిర్మిత వస్తువులు. గట్టి పని! వెల సరసము!! ప్రశస్తమైన ఉత్కలో తయారుచేయబడు చున్న చిన్న, పెద్దనైజాల మడతచాటులు, పేనాకట్టులు, బత్తాయి కట్టులు, వివర్ణ విశేషముగా వేసి తయారుచేయబడు చున్న అన్ని నైజాల యిత్తిడి కప్పతాళములు, ఇనుప కప్పతాళములు, ఇత్తిడి యినుము కలిసిన కప్పతాళములు, మంచి తాళములతో బంతో బస్తుచేయబడిన యినుపపెట్టెలు వగైరా సామానుల మా కర్మాగారమున తయారగుచున్నది. దరఖాస్తులు ప పిన ధరలు తెలుపుటకును. వర్తకులకు సరసమైన కమీష నియబడును. తంతి చిరునామా: } బి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో, "ఇండస్ట్రీసు" } కట్టర్లు అండ్ లాక్ మేకర్లు ctc పెద్దాపురం. } గోదావరి జిల్లా

హిందీ బాలశిక్ష

తృతీయముద్రణము పూర్తి అయి విక్రయము నకు సిద్ధముగనున్నది. ఇదివరలో మాకు దరఖాస్తులు పంపిన వర్తకులకును, ఇతరులకును ఈగ్రంథముల పంపు నేర్పాట్లు చేయుచున్నాము. ఈగ్రంథ విక్రయమువలన సామ్యంతయు తిలక్ స్వరాజ్యనిధికి సమర్పింపబడును కాన వీసీలు తిరుగ గొట్టక నారవించెద రని కోరుచున్నాము.

హిందీ మొదటివాచకము తయారగుచున్నది. ఇంక పక్షము రోజులలో వెలువడగలదు. కావలసినవారు దరఖాస్తులు వెంటనే పంపవలెను.

ప్రతి 1-కి పోస్టు ఖర్చులు సహా 0.9-0.
మనియార్డరు ఖర్చు 0-2-0

తుర్కీ వ్యవహారము : విషమదశ

తుర్కీ సమస్య విషయమై ఆంగ్ల దేశము ఖులు గనుపఱచెడి నిర్దాక్షిణ్య భావము, ఈ దేశములో బెరిగిన నశాంతిని ప్రజ్వరిల్ల జేయుటకు కారణభూత మగును. లాయడు జార్జిగారు తమ వాగ్దానములను దిగ్విమంగి, సెవరసు సంధిని దెచ్చి పెట్టెను. సెవరసు సంధినియమములు మహమ్మదీయ ప్రపంచమును కలవరపూరితము గావించెను. సెవరసు సంధిమూలమున, తుర్కీకి యూరపు ఖండమునందు కలుకుబడి పూర్తిగ తొలగిపోవునని పెద్దజాతులవారు సంతసించిరి. ఆసియాఖండమునందు తుర్కీ నానుమాత్రావశిష్టము గావించబడెను. మహమ్మదీయ పవిత్రస్థలములు తుర్కీవశమునండి లాగివేయబడెను. మిశ్రమండలివారు తుర్కీ భాగములను తమ యిచ్చవచ్చిన రీతిని పంచుకొనిరి. ఇట్టి దుర్భరదశనుండి తుర్కీని తప్పించవలెనని, మహమ్మదీయులు స్వవిధముల బ్రయత్నించుచున్నారు. కిలాఫత్ రాయబారులు తమ యభిప్రాయమును మిశ్రమండలి దేశములలో స్పష్టముగ వివరించియుండిరి. తమ మతవిశ్వాసములకు భంగము కలుగునని భోచినపుడు సయితము, హిందూదేశ మహమ్మదీయులు ఆత్మనిగ్రహమును కోల్పోవక మిగుల శాంతముతో బ్రవర్తించిరి. అహింసాపథమునే ద్రోశి, గాంధీ మహాత్ముని యుపదేశమును పాటించిరి. లాయడు జార్జిగారు తమలోపమును గ్రహించియు, హైందవాభిప్రాయమును కనుగొనియు, మహమ్మదీయ శయములను కొనసాగింపక బోయిరి. తాముపట్టిన కుండేటికి మూడేకాళ్లని వాదించసాగిరి. తుట్టు తుదకు విధితక లండను సమావేశమున సెవరసు సంధిని పునర్విచారణ జేయుట కొడబడిరి. ఆ యవకాశము దీసికొనియెనను, లాయడు జార్జిగారు మహమ్మదీయవిశ్వాసములను గౌరవించి సఫలపరచెదరని యూహింపబడెను గాని, ఆ యవకాశమును సయితము వారు బారవిడచిరి.

గ్రీసునకు కట్టిపెట్టదలచిన తురుష్క-రాష్ట్రములనయినను తుర్కీ కొనసాగుటకు సమ్మతించక బోయిరి. లండను సమావేశఫలితము, తురుష్క-జాతీయవాదులలో రోషాన్ని ప్రజ్వరిల్ల జేసెను.

ఆంగ్ల-రాయందలి తురుష్క-జాతీయవాదులును, కాన్స్టాంటినోపొలును దుండెడి సుల్తానుప్రభుత్వమును భావమునందు ఏకీభవించిరి. భారతీయ మహమ్మదీయులలో నిరాశ యధిక మయ్యెను. లండను సమావేశనిర్ణయముపట్ల దాక్షిణ్యము జూపుటకు, తురుష్క-ప్రతినిధులు సమ్మతించిరి గాని, గ్రీసుప్రతినిధులు సమ్మతించలేదు. సెవరసు సంధికింద తమకు గలిగిన లాభములను అటు మాత్రమయినను కోల్పోవుటకు గ్రీసుదేశీయులంగీకరింపక, మీదు మిక్కిలి యుద్ధసన్నద్ధులయిరి. ఏసంగతియు మిశ్రమండలికి తెలుపకనే తురుష్క-జాతీయవాదుల నడగద్రొక్కుటకు ఆరంభించిరి. లండనునగరమునకు, తురుష్క-లను, గ్రీసువారిని గూడ మిశ్రమండలివారు రావించియుండుటచే, ఉభయల ప్రత్యుత్తరములను వారు ఎదురుజూచుచుండవలసినది. అవి చేరినపిమ్మట, ఏతరున నయినను న్యాయసమ్మతముగ నిర్ణయముగావించి యుండవలసినది. తమ బాహుబలమును, క్రైస్తవ జాతుల ప్రోత్సాహమును, గ్రీసువారు నమ్ముకొని పనిజేయుచున్నపుడు, గ్రీసువారి విజృంభణము నరికిట్టుటకు మిశ్రమండలి ప్రయత్నించి యుండవలయును. ఇందుకు బదులుగ గ్రీసువారి యుద్ధక్రయత్నములను శాంతముతో వారు పరిశీలించుచుండిరి. దీనివలన, గ్రీసునకు మరింత ప్రోత్సాహము గలిగెను.

తుర్కీకిని గ్రీసునకును ఇప్పుడు జరిగెడి యుద్ధములో బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారు తటస్థులుగ నెంతవరకుండి రనుప్రశ్న యుదయించుచున్నది. అవిషయమై ఆంగ్లదేశమునందే సందియములు ప్రబలుచున్నవి. మిశ్రమండలిజాతులు, గ్రీసునకును తుర్కీకిని యుద్ధసామగ్రిని పంపుటకు వీలగునని, సుప్రీంకౌన్సిలువారు నిర్ణయించిరి. కామన్వెల్థలో నీనిర్ణయమును హర్షభగారు ఖండింపగ, ఛెంబర్లైనుగారు దానిని సమర్థించిరి. ప్రభుత్వపతి కూలురు సిగ్గు సిగ్గు అని కేకలిడిరి. ఇట్టి యవకాశమందుటవలన, లాభ మెవరికిగలుగునో యూహింపవచ్చును. క్రైస్తవజాతులు గ్రీసుకే యుద్ధసామగ్రి సధికముగ పంపి సాయపడుట సహజము. ఇప్పుడయినను గ్రీసుచుమండలించి, సుప్రీంకౌన్సిలువారు మహమ్మదీయులకు న్యాయముకల్పిన మేలుగనుండును. ఆంగ్లదేశము దలపెట్టిన, ఈపని సులభముగ నెరవేరును. లాయడుజార్జిగారు మాత్రము, తురుష్క-లపై వెనుక జూపిన నిరసన భావము నింకను విడనాడకున్నారు. సుప్రీంకౌన్సిలుసమావేశమునందు పునస్సంపించుచు, పరిస్థితులు మారెననియు, సెవరసుసంధి తుర్కీవారి ప్రోద్బలమువలన నాశనమయ్యెననియు, అందుచే సంధి లేనటులుగనే ఎంచుకొని గ్రీసు తన యిచ్చవచ్చిన మార్గము నవలంబించవచ్చుననియు, యుద్ధములో జయమొందినవారు తమకు దొరకినదానిని అనుభవింపవచ్చుననియు, లాయడుజార్జిగారు చాటిరి. లాయడుజార్జిగారి ప్రసంగమున మరియొక మారు బయల్పడిరి. వారి హృదయమునందు మార్పు గలుగలేదని వెల్లడియైనది.

మహమ్మదీయులయెడ వారు గనుపఱచిన నిరసనభావము మరింత స్ఫుటముగ నిపుడు గోచరించుచున్నది. తుర్కీ గ్రీసుదేశములు పోరాడుచున్న నీ సమయమున బ్రిటిష్ ప్రభుత్వము వారు చూపుచున్న తటస్థభావము ఎంతవరకు హృదయపూర్వక మయినదో, లాయడు జార్జిగారి మనోభిలాషనుబట్టి గ్రహింపవచ్చును. గ్రీసుదేశము తుర్కీ నడగద్రొక్కి-యెడల, వారు జోక్యము జేసికొనక బోగా, గ్రీసునకు చేజిక్కిన దంతయు వారి కిప్పించెదరు. ఇట్టి యభిప్రాయమును వెలి

బుచ్చుటవలన, గ్రీసున కెట్టి ప్రోత్సాహము గలుగునో యూహించుట సులభసాధ్యము. సెవరసు సంధి అన్యాయభూయిష్టముగను, వాగ్దానభంగ కరముగను, స్వయంనిర్ణయ సూత్ర విఠేపకముగను, నుండుటచే దానిని తిరిగి విచారించవలయునని మహమ్మదీయులు ఎలుగెత్తి పలికినవిషయంబు లండను సమావేశము గూడెను. సెవరసుసంధిని మహమ్మదీయాభిప్రాయానుసారముగ సవరింపవలసిన బాధ్యత బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమువారిపై నిలిచి యున్నది. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునందున్నంతమంది మహమ్మదీయులు, మరియొక భాగమునందొకేరు. సామ్రాజ్యజేమము నాలోచించినను, ధర్మమును వీక్షించినను, లాయడు జార్జిగారి తమ వెనుకటి వాగ్దానములను నిలువబెట్టుకొనుట న్యాయమై యుండును. ప్రస్తుత ప్రసంగము వలన, లండను సమావేశనిర్ణయమే గాక, సెవరసు సంధినియమములు సయితము నిర్మూలనగుచున్నవి. తుర్కీ వ్యవహారము మొదటికి వచ్చినది. ఇట్టి విషమదశ ఎన్నిటి కయినను సంప్రాప్తించునని, లాయడు జార్జిగారి అనుక్షణపు మార్పులవలన యూహించుట కవకాశము గలిగెను. అనుకొనిన రీతినే, విషమదశ సంప్రాప్తించినది.

బాల్కన్-రాష్ట్రముల చారిత్రము జూచిన, తుర్కీ-స్థితి ఎప్పటి కప్పుడు మిగుల అపాయకరముగ నుండెనని గనుపించును. యూరపునందు తుర్కీకి స్థానములేకుండ జే నువలయునని ప్రయత్న మెంతకాలమునుండియో జరుగుచుండెను. బ్రిటాని యుద్ధ మారంభమయిన పిమ్మట, తుర్కీ తనపై ని కులను యుద్ధసామగ్రిని యభేద్యక పంపుటకు వీలు గలుగకపోయెను. అనేక క్రిబంధకములు గలిగింపబడెను. అట్టి పరిస్థితులలో సయితము ఇట లీతో తుర్కీ పోరాడుచుండగ, సమయముకనిపెట్టి బాల్కన్-రాష్ట్రము లొక్క-మారు తుర్కీపై గవి సెను. ఆపోరాట మారంభమయినపుడు, తుర్కీకి నష్టము గలుగకుండ జేసెదమని, ఆంగ్లదేశము పలికినను, తుదకు యుద్ధములో జయించిన బాల్కన్-రాష్ట్రముల వారి కష్టము వృధ గాగూడదని సరిపెట్టుకొనెను తుర్కీ తన స్వీయశక్తి నుపయోగించి, శత్రువుల చేజిక్కిన ప్రదేశములను కొన్నింటిని పిమ్మట సంపాదించగలిగెను. మరల నట్టిసిద్ధాంతమే, లాయడుజార్జిగారిచే ప్రతిపాదించబడుచున్నది. మహమ్మదీయప్రపంచమున బెరిగిన రోషాతిశయము మరింత విస్తరించుటకు, లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము భోడగును. హిందూదేశ మహమ్మదీయులు, శాసనోల్లంఘనమును కావించుటకు ప్రయత్నము సలుపుచున్నటుల, తంతి వార్తలు బెలుపుచున్నవి. జమాయత్ ఉల్ ఉలేమాసంఘ కార్యదర్శి గాంధీ కొకతంతివార్తను పంపుచు, మహమ్మదీయ మతశాసనము కనిసముగ శాసనోల్లంఘనప్రకటనమయినను అవసరమని నిర్దేశించుచున్నదనియు, తన యభిప్రాయమును తంతి ద్వారా గాంధీ తెలుపవలయుననియు, కోరిరి. ఇట్టి స్థితిలో లాయడు జార్జిగారి ప్రసంగము వెలువడుట, మహమ్మదీయులకు మరింత సంతాపకరముగ నుండక మానదు.

లక్ష్మణపురమునందు పునస్సంపించుచు, గాంధీ మహాత్ముడు ఆంగ్ల-రా విషయమునుగూర్చి నిలుల బలికియుండెను. "గ్రీకులు ఆంగ్ల-రా ప్రభుత్వమును భయపెట్ట జూచుచున్నారు. మన ప్రభుత్వమును నెమ్మదిగ గ్రీకులకు తోడ్పడుచున్నది. మహమ్మదీయులు అసంతృప్తులగుచున్నారు. ఇట్టి స్థితిలో నేమిచేయవలయునని వారడుగుచున్నారు. ర్యాల్కంపెనీవారిని బహిష్కరించుటవలన ఆంగ్ల-రా ప్రభుత్వమునకు లాభము గలుగదని నేను

గోదావరిమండల మహాజన సభ

టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద

కౌకి నాడయందు ఈనెల ౨౧, ౨౨ వ తేదీలను జరుగును.

ఆగస్టు ౨౦ వ తేదీ స్వదేశీ వస్తుప్రదర్శనము జరుగును

జెప్పెదను. మనమిప్పు డిదివిషయమును నిర్ణయించు జాలము. మనము మఱచిపోవలయును. స్వదేశీ ప్రతి సహాయముతో, మనము స్వరాజ్యమును సంపాదించగలము. స్వరాజ్యమును సంపాదించిన పిమ్మట, మనయిష్టము మనదే. తుర్కీవారివై పోరాడుట కోక సిపాయి నయినను హిందూదేశము నుండి వంప వక్కరలేదు." స్వదేశీవ్రతము నవలంబించి స్వరాజ్యమును సంపాదించుటచే కష్టము లన్నియు దొలగిపోవు ననియు, కిలాఫత్ సమస్య దాని వెంటనే నిర్ణయమగుననియు, గాంధీమహాత్ము డభిప్రాయపడుచున్నాడు. ఏమార్గ మవలంబించి వను, స్వరాజ్యసిద్ధివలననే వంజాబుశ్వవహార మేమి, తుర్కీసమస్య ఏమి, అధినివేశరాజ్యములందలి భారతీయుల సమస్య ఏమి, ఇంకను దేశము నావరించిన దుర్భరపరిస్థితు లేమి, సంత్ృప్తి కరముగ కరిష్కారమగునను సంగతిని హిందూవులును మహమ్మదీయులును మరువజనను. స్వరాజ్యనిరపాదనము నిమిత్తము దేశ మంతయు దృఢసంకల్పముతోకృషిసలుపుట, అత్యంతావశ్య కమని తెలుపడుచున్నది. లాయడు బార్డిగారు తమ యవ్యక్తప్రసంగమువలన, దేశమునందెట్టి విషమ దశను దెచ్చిపెట్టుచున్నారో వెంటనే గ్రహించుట ముఖ్యము. ప్రజలుమాత్రము కష్టసమయములందు నిగ్రహము కోల్పోవనూడ దనియు, ప్రముఖులు తారాగ్రహమునకు గొంపోవడినపుడు లేనిపోని ఆడంబరములను చేయగూడదనియు, ఆత్మనిగ్రహము గుడిసినవెంటనే, దేశము స్వరాజ్యమునకును శాసనోల్లంఘనకును సంసిద్ధురాలగు ననియు, సంపూర్ణ స్వదేశీవ్రతావలంబనమువలననే ఆత్మ నిగ్రహము అలవడుననియు, ఆత్మవిశ్వాసము లభించుననియు, గాంధీమహాత్ముడు ఈవారపు యంగు ఇండియా పత్రికలో సూచించియున్నాడు. భారతీయు లీ యుపదేశమును అనుసరించి, త్వరలో కార్యసిద్ధి బడసెదరుకాక!

శ్రీకృష్ణా పుష్కరములు

విజయవాడ.

కర్కటశుక్ల దివానాథే రథా జీవేస్తువాసకే!
అమాయాం పూర్ణిమాయాం వా కృష్ణాపుష్కర ఉచ్యతే!
సాంద్రపురాణము

శ్రీకృష్ణాపుష్కర ప్రారంభము శ్రావణ శుక్ల ౧౨ సోమవార మన కొందరును ఈ బహుళ గి. మంగళవారమని కొందరును సిద్ధాంతము ప్రాసాదించిరి. ప్రజలు వారివారి విశ్వాసానుసారముగ పుష్కర తీర్థయాత్రనుసలుపుదురు. కృష్ణాపుష్కర తీర్థము పండ్రెండేండ్ల కొకసారి సంప్రాప్తమగును. పుష్కరకాలమునందు ప్రజలు శ్రీకృష్ణ వేణీతరంగములందు సున్నాతులై శ్రాద్ధక్రియలను జేసి పితృ దేవతలను తరింపజేయుటకు పరమాతృహృదయములతో కృష్ణానదీతీరమునందుగల పుణ్యస్థలములందు వేసవేలు గుమిగూడగలరు. ఆంధ్రదేశమునందు గోదావరీపుష్కరమునకు రాజమహేంద్రవరమునందువలె కృష్ణాపుష్కరమునకు విజయవాడయందు లక్షలమంది తీర్థయాత్రికులు సమావేశము గానున్నారు. విజయవాడ రైలుబండ్ల కూడలియందుగలదు. తీర్థయాత్రికులసౌకర్యమునకై విజయవాడ మ్యూనిసిపాలిటీవారును నితరులును చేరి పాకలను వేసియున్నారు. వైద్యసహాయమునుజేయుట కాయుర్వేదవైద్యాలయములను నితరవైద్యాలయములను స్థాపించుచున్నారు. యాత్రికులకు సేవను జేయుటకై స్వరాజ్యసేవక సమితులు లేర్పరచబడుచున్నవి. అన్నదానమును జేయుట కన్ననైతము లేర్పాటుచేయబడుచున్నవి.

స్వదేశీవస్తుప్రచారమును జేయుటను స్వదేశీవస్తు ప్రదర్శనశాలలును సంతలును నేర్పాటుచేయబడుచున్నవి. ఇంకను నెన్నియో చిత్రవిచిత్రములు ప్రజల నాకర్షించుట కేర్పాటుచేయబడుచున్నవి. ప్రజల గమనాగమనములకు ప్రత్యేకముగ రైలు బండ్లెర్పాటు చేయబడుచున్నవి. ఈసందును జూను కొని యాత్రికులనుండి ప్రతి టికెట్టుమీదను ఒక ఆణాపంతున వన్నును వసూలు చేయుట కేర్పాటు చేయబడినది. ఈ యాత్రికుల వన్నులు నవనాగరక ఫలములు. విజయవాడకు కృష్ణా పుష్కర మొక మహాపర్యవసయమును గలుగజేసినది. ప్రజలు నానాప్రాంతములనుండియును తీర్థసేవను జేయుటకో వేడుకలను జూచుటకో వ్యాపారమును జేయుటకో భిక్షులనమును జేయుటకో ధనార్జనమును జేయుటకో వేసవేలుగ విజయవాడకు పుష్కర సమయమునందు తేరగలరు ఆ మహాజనసమగ్ధసమయమునందు ప్రజలకు పరిశుద్ధమైన యాహారములును నీరును నివాసములును దొరకకును వ్యాధిగ్రస్తులై మృత్యు దేవతవాత బడుట సామాన్యముగ సంప్రాప్తమగుచుండును. ప్రజలను కష్టములనుండియును వ్యాధులనుండియును గాపాడుటకు గొంతవరకు కట్టుబాటులు చేయబడినవని తెలుపుటకు సంతసించుచున్నాము.

అయినను శ్రావణ భాద్రపద మాసములందు కృష్ణా గోదావరీనదులకు క్రొత్తనీరు వచ్చునపుడు కలరా రక్తభేదులు శీతజ్వరములు సామాన్యముగ జనులనుబట్టి పీడించుచుండును. నిరుపరాజముహేంద్రవరమునందు కలరాబాధ్యము మహాభీభత్సమును గలుగజేసినది. విజయవాడ ఉండవల్లి మొదలగు ప్రాంతములందు కలరా సూచనలు గలవని కృష్ణాజిల్లాకలెక్టరు బెజవాడ మునిసిపాలిటీ ప్రెసిడెంటు గుంటూరు జిల్లాబోర్డు ప్రెసిడెంటు తెలుపుచు ప్రజలకు హెచ్చరికను జేయుచున్నారు. దినవహి మానుమంతరావు పంతులుగారు ప్రాసినలేఖయందు కలరా స్వల్పముగ నున్నదనియును మంచినీటి కేర్పాటులు చేయబడిన దనియును తెలుపుచున్నారు. లక్షలమంది చేరిన కూడలియందు కలరా గలిగిన నాబాధ్య మనేకప్రదేశములందు వ్యాపించి మహాభీభత్సమును గలుగజేయగలదు. విజయవాడనుండి కొందరు కలరాసూచనలులేవని శుభవార్తలను తెలుపుచున్నారు. ఈవార్తలందలి నత్యాసత్యము తెలులున్నను ప్రాణసంరక్షణమునందు ప్రజలసమత్తులై ప్రవర్తించుట పరమధర్మము. సకలశుభములను బడయుటకు బ్రాణము మూలాధారముగ నున్నది. కృష్ణాతీరమునందు వేలకొలదిగ్రామములు గలవు. కృష్ణాపుష్కరమును సేవింపదలచినవారు జనసమగ్ధము లేని కృష్ణాతీరప్రదేశములకేగి తీర్థములను బెట్టిన పుణ్యమును పురుషార్థమును సాధింపగలరు. విజయవాడ పురాధిదేవతలు శ్రీకనకదుర్గానుల్లేశ్వరులు పుష్కరయాత్రాసేవకులను సకలారిష్టములనుండియును గాపాడి పుష్కరసమయమును మంగళప్రదము చేయుదురుగాత!

నిరాకరణోద్యమసూత్రము.

సహాయనిరాకరణోద్యమ స్వరూపమును గూర్చి విదేశీయులు పరిపరివిధముల పౌరశాటులకు లోనగుచున్నారు. వారి సందియము పాయునటుల గాంధీమహాత్ము డిటుల ప్రత్యుత్తర మొసగుచున్నాడు.

"నీతిపథమునందు, సహాయ నిరాకరణ మార్గము అత్యంతశాంతప్రద మయినది. ఆంగ్లేయులును భారతీయులును ఒకరినొకరు తిన్నగ దెలిసికొనుటకు, అదియే శ్రోవనుజూపును. ప్రాక్ ప్రతీచీఖండములకు గాఢస్నేహమును కుదుర్చుట కదియే చాలియుండును. హిందూదేశము తన యుత్పత్తివిజ్ఞానమునకు దగిన యున్నతపదవిని మరల నధిష్టించుటకు, అది మాత్రమే చాలియుండును. విరుద్ధచిహ్నములు ఎన్ని పొడగట్టినను, ఆంగ్లేయులును భారతీయులునుఒకరి నొకరు స్నేహితులుగను సహకారులుగను భావించెడి దినము అరుదెంచుచున్నటుల నాకుగనుపించుచున్నది."

మూల్లీ పేట

మూల్లీపేటలోని మావలాలు, తాతాకంపెని వారి షరతుల సంగీకరించకుండుటకు నిశ్చయించి రని బొంబాయి క్రాపికలు పత్రిక బెల్లపుచున్నది. తమభూములకు బదులు ద్రవ్యరూపకముగు నప్త పరిహారమును గైకొనుటకు వారు నిరాకరించిరి. అన్నిటికన్నను తమ గ్రామములనే ఎక్కుమల్లయముగ వారు భావించిరి. ఇట్టి స్థితిలో గ్రామస్థుల యభిమానమును గౌరవించుట భవ్యము. ప్రజ లొకమూల రోదనము జేయుచున్నపుడు, తాతా కంపెనివారి హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్స్ స్కీము ఎవరికిని సౌఖ్య మొసగజాలకు. ఇట్టిస్థితిలో తాతా కంపెనివారు తమ పట్టుదలను విడనాడుట సమంజసముగ నుండును.

కార్తికుల దీక్ష.

తిలకు స్వరాజ్యవిధికి కార్తికు లెంతటి సహాయమును జేసిరో గాంధీమహాత్ముడు వివరించియున్నాడు. అహమ్మదాబాదులోని ఇరువది యొక్కవేలమంది మిల్లు కూలీలు స్వరాజ్యవిధికి ఏబదిన్నాల్గువేల రూపాయిల నిచ్చియుండిరి. తమ మానవేతనముతో పదియవవంతు నిచ్చియుండిరి. బొంబాయి కార్మికులుగూడ అడుగడుండనే చందాలనిచ్చిరి. భాగ్యపంతులు బీదలను భేదము లేకుండ భారతీయులు తమ స్వరాజ్యాభిలాషను జూపిరని వ్యక్తమగుచున్నది. ప్రజలలో గలిగిన గాఢప్రబోధమున కిది యొకనిదర్శనము.

భారతయువజనసంఘము:—ఈసంఘము యజ్ఞ మాయ్యశ్రీకింద ఆర్థిక దేవికు యా. యె. యల్. యి. భారత్లాగా 16-6 తేదీ మంగళవారం పాపాత్రికం ౧౧౦ టులకు అక్కింపాచిహిని గోక్షేత్రములో "హంకెటు" నాటకములో తమ కోరికలను జూపెదరు. కాక నందమి శృతి ప్రార్థితులు.

ఒకరయిల్వేప్రమాదము:—నేడుడండు ౧౧౧ త్రాకుండి మద్రాసుకువచ్చు మొము వచ్చుచుండగా పొన్నేరి, గుమ్మిశీర్మాడివేమనుకున్న సోకాత్రావాడు తయొద్దకు రైలుకట్టానుండి మంత్రి వెంకటేశ తిరుగుతిరిగి తంకమిదుగా మొములపొయెను-ఆతడు అగస్త్యుగ నాటవరణము కొండెడు.

మదరాసు ఆల్బరుల

విచారణసంఘము

శనివారమునాటి విచారణ

తదగోప మొదలయ్యారు

మదరాసు, ఆగస్టు 18.-2వ తేది ఉదయమున నేను ఇరవయ్యో గూడ జి. 8 ప్రేక్షకులతో (వెనెడనీ ముఖ్యము) తో ముట్టాడితిని. మదరాసులోని 8 నియమము మూడియం

80 వ తేదీ, 1 వ తేదీనీ మేము కమిషనరుగారి కచ్చరికి చూచి అల్లలను గురించి చెప్పబడినది తెలిపి. అది ప్రావిజులు పోలీసులు కలిసి అల్లలను చేయించుచుంది. మహా పోలీసులు తోచికిరిచి చూచుచున్నది. మిగిలిన కమిషనరుగారి మాట్లాడనూడదు. అనిప్రావిజులను ముట్టాడనూడదు. నని పోలీసులు చెప్పి. మేము 20 తో 80 మంది కర్రలును. మే మిందుల కంగీకరింకపోగా, కమిషనరు తేదీ పోయిన పోలీసులు మాతో చెప్పి.

మేము భూమిసంపత్తి గారందగ్గల పోయి ఒకటి రెండు నిమిషములకు గురించి, చెప్పితిమి. మేము ఒక స్టేషనులకు ఇచ్చితిమి. మేము నంతకునే చెప్పితిమి. అప్పుడు అల్లరి ఒకటి మా ఇంట్లోనుండి బయటకు వెళ్ళితిమి. మేము లిగిల్చిపోతిమి. పోలీసులకు ఆప్రావిజులకు వరకంటించి, వారికప్పులను ముగిస్తూ చెప్పిపోగా, ఇరవయ్య (ఆప్రావిజులు కానివారు) ఏమి చెప్పకప్పు చేసినను, కొందరి చేసిరి. ఆప్రావిజులు కర్రలు కట్టారు తెచ్చుకొని తిరుగుచుండగా, పోలీసులవారిలో చేరిపోయి, ఆ యాయభయము వారికగ్గలనుండి తీయబడిన తేదీ. ఇది నేను చెప్పితిని. ఈవిషయములకు గురించి నేను స్టేషనులలో చెప్పితిని. తరువాత దీనిగురించి పోలీసు నివారణ చేయలేదు. నాడురాను పోలీసుప్రేక్షకుల ప్రక్కన గలది. ఆప్రావిజులు, హిందువులు, మహమ్మదీయులు అందరూ నాతోగడిలో సామగ్రిని కొనుగొన్నారు. ఆప్రావిజులు మాడ అప్పు కొనిపోవుచుండరు. 10 ఏండ్లు ఇంకా అంగడి యందు గుమాస్తాగంటి. 12 ఏండ్లకుండి ఈ అంగడి నేను క్యంకముగ చెట్టుకొంటి.

2 వ తేది ఉదయము పోలీసులు ఆప్రావిజుల వద్ద మని నేను తోచోగాతో చెప్పగా, మిగిల్చి ఆప్రావిజులు అందరూడ దని తోచోగాడ వలిసి. కమిషనరు ఆఫీసుకు మేము వెళ్ళుటకుగురించి మాడ తోచోగారితో నేను చెప్పగా, మిగిల్చుమెంటు నేను చూచి నాను అని తోచోగాడు చెప్పి.

లోబోగారి సాక్ష్యము

గుడిసెలు కనిపించకమునుపు, మూడు కుపాటలు కార్మిక ధర్మని నివసించుట నాడచెప్పి. అప్పుడు కొంతగందర గోళము జరిగింది. పోలీసులు చిందరవఃదర అయిరి. అచ్చటి క్రమమునంపు 200 మంది అని అచ్చట నివసించు జనులు నాతో చెప్పి. అచ్చటి క్రమము పోలీసులవారిలో తమ కేలాటి నివాస నునువేసి నాతో చెప్పి.

వల్లి అమామ్యుగారి సాక్ష్యము

నేను జిజ్ఞాస పోలీసులవారు స్థానికమౌనువద్ద 1 వ తేది రాత్రి గొప్ప మంట అగుకదను. నేనప్పుడచ్చటలేను. నేను మహమ్మదస్వామిగుడిపీఠాలో ఉంటిని. స్థానిక మౌను వద్ద ఉండి మౌనువారు జనములను ముగియించెను. వారు వాటలపూ చేయుచు నాడతెచ్చున వచ్చి. నాడు గుడిసెలవైపు పోవుచుండి. వారందరు 400 మంది వైగా నుండవచ్చును. నేను నామిద రాళ్ళుండగా, ప్రేక్షకులకు చెప్పి వుండితిని. 10 మంది నిజతలవారు. ఇంక 10 మంది బంతల యువని నేను గోరితిని. ముగియించుచు. జిజ్ఞాస వచ్చివచ్చు ను మంపెన మని క్రమమునంపు చెప్పి. నేను 202 నెలలకు పోలీసులని ద్వారా గంభా, గడవివల నాచ్చిపోవుచున్న వని చెప్పివుండితిని. అంతకు ప్రేక్షకులకు తిరిగి రమ్మని నాకు ఉత్తరపు వచ్చి. ఎక్కడికి పోయినావని నన్ను ఒక దొర క్రమించెను. నేనెని నావలెగిలినవయసున్ను చెప్పితిని.

స్వామి దేవీకానందగారు (ఆప్రావిజు)

ఆప్రావిజు మహాజనసభకు నేను సహాయముచేసెదను. కార్మికసంఘపు కమిటీలో ఆప్రావిజులు అధిక సంఖ్యాకులు లేరు. ఇరవయ్య వీరినలవాడేకండ నర్మము చేసేవారు. కన్నా టువభువుగారి ముఖము చూడకద్దరి కార్మికసంఘమునందలి క్రమములు ఆప్రావిజులతో చెప్పిరి. సహాయనిరాకరణకు లంబము నంపునతో చేరినట్లు ఆప్రావిజులకు చెప్పినది. మా టిమాటికి నమ్మకట్టవలసిందని వారు ఆప్రావిజులతో చెప్పి యుండి. నమ్మకట్టిన యెడల ఆప్రావిజులు నమ్మకతో చేర మని చెప్పిరి. కార్మికసంఘసభలో గాంధీజీయెని యెటుట ఆప్రావిజులకు చెప్పిచులేను. నమ్మకట్టినయెడల మౌనువల కంపెనీలతో నరికి మంచివనికొరకు. కాన నమ్మకట్టమని వారు నాతో చెప్పి. ఈవిషయముల కార్మికసంఘమునకు వారు తెలిపినా మని మాడ నాతో చెప్పి.

స్థానికమౌనువద్ద ఆప్రావిజులవారు మహమ్మదీ యాలకుల ఏర్పాటునకుతో కొట్టాట బరిగను.

ఒక ఆప్రావిజుకి చంపబడెను. అప్పుడు నేను రాణు చేతులో యం. సి. రాణుగారితో సంభాషించుచుండి. ఈ కేసును వారి కింకెలేనది ఆప్రావిజులు నాతో చెప్పిరి. అప్పుడు తరువాత వారికి సహభాషము వదుర్చబడినది.

కొలాపారు నిజములంపు అంగళ్ళకు వెట్టుగూడవని మహమ్మదీయులు ఆప్రావిజులకు నిర్బంధించు చుండి. మిల్లుల నమ్మకాల మహానీ, స్థానికమౌనుతో మాడ నమ్మక బడినది.

నేను పెరంబూరులో నివసించు చున్నాను. ఆప్రావిజు మహాజన సంఘసభలకు బహిరంగస్థలములందు జరుగును. వాటాగేండ్లుగ నేను ఆప్రావిజు మహాజన సంఘ సహాయముచేసెదను. నేను భూస్వామిని.

మామిల్లులు.

మాసిలామని మొదలియ్యారు.

నేను మామిల్లులందు 25 ఏండ్లకుండి మేస్త్రీగా నున్నాను. నా తీరము 40-45. చాలై 4 వ తేది మిల్లులలో నమ్మకప్రాంధింకి 45 రోజులతో ముగిసెను. కే.కా రకునాను నాకు చెప్పి నడిసె. చెప్పిపోయినా దేమిల్లు లోని వాడో నాకు తెలియదు. ఆతని నేను చెంకక. మా మిల్లులలో 4 గురు మేస్త్రీలు వరులతో నుండి నీటివేయబడిరి. నీటింక మేస్త్రీగానున్నా వా యొక నన్ను ఇంకకరతో చెప్పి పోయెను. రెండు తెచ్చుట కొట్టి అడుగు తెచ్చిపోయెను. నేను తేవేరి పోలీసు ప్రేక్షకులతో ఈవిషయముల గురించి చెప్పితిని. నన్ను కొట్టు చుండగా నచ్చట ఒకగుంపు చేరెను.

దామోదరుగారు

నేను తూర్పు మిల్లులలో వలతోనున్నాను. 4 వ తేది నేను బనిపోయినప్పుడు, నన్ను కొందరు తెచ్చిగొట్టిరి. వారిలో నొకడు మా మిల్లులలోనివాడు గొందరిస్వామి. 5 వ తేదిని గొందరిస్వామివారికి అనేకమందియుండి. ఏమిరా, అందరు వనియింపుటం, నీవుచాక్రము వనియింపుకొనలేదని నాతోడ మిద తెనుకబొగుతో కొట్టి. ఇది న్యాయమాయా నేను గొందరిస్వామిని క్రమించితిని. నీవుచేసినవారి కలిగివేయి అతడు క్రమమునంపు చెప్పెను. నేను పోలీసు నేను దాఖలుచేసి తిని. పోలీసువారెవరేనో నాకు తెలియదు. నన్ను కొట్టివారందరు మిల్లులలో వనిచేయువారేను. నేను మొదలయ్య వలపువచ్చెను.

మునుస్వామిగారు

నేను మామిల్లులలోని వాడను. చాలై 4 వ తేదిని నమ్మకప్రాంధింకి. బంటుకు పోయెద మేస్త్రీలు నాతో చెప్పి. ముగిసెదోనా నేను మిల్లులలో పోయియుండి. నేను బంటుకు వచ్చివచ్చును నన్నుండరు కొట్టి. నేను తరువాత మిల్లులకు పోలేదు. నన్ను కొట్టినవారిలో యొక మహమ్మదీయుని వారెను. నేను పోలీసుప్రేక్షకులకు తెల్లి చెప్పలేదు.

(ఫలాహారానంతరము)

ఎ. జె. సామ్యుయల్ గారు

(రిప్పికంపెనీ ఉద్యోగియను)

చాలై 4 వ తేదిని పాండుక్రమంకగంటలకు నేను ఇంటికి వచ్చుచుండి. నేను పోయినవేళకు గుండగా, ఇద్దరు ముగియ నానమిమమున పోవుచుండి. నే నొక కుపాటి కార్మిక ధర్మని కొంటి. నేను వారిగొనూడ నెండులు ప్రేక్షకులకు తెల్లితిని. నేను వారిని ఒక పోలీసుకు నిచ్చుచెప్పితిని.

నేను ముగియ పాండు పోలీసుప్రేక్షకులకు పోతిమి. వారికగ్గల ఒక సిస్టాంకం. దానితోకల 6 గుండ్లుండెను.

ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్

నేను జి.డి.సి.లో ఇక స్వేచ్ఛరు. నేను 25 వ తేదిని ముగియ ఈ ఉద్యోగికి జరిగింది. ఇక్కడను మిల్లులలో ఆప్రావిజులు మునుండి నిర్మింపలేదు. 21 వ తేదిని 450 మంది ఆప్రావిజులు నునుకు తెల్లి. 22 వ తేదిని ఉదయము కన్న పామి అవస్థంగారు, మరియొకరు ఇక్కడను మిల్లులలో ఇద్దరు గుమాస్తాలు పోవుచుండగా, నమ్మకట్టిన కార్మికులు వారిని ఎదిరించిరి. 24 వ తేదిని ఆప్రావిజులు మాతో కలిసి తెల్లి. ఒక ఆప్రావిజు క్రైస్తవుడు ఆ సామ్యుక్రమం కొట్టు బడెను. 28 వ తేదిని ప్రతియంతోపు గుడిసెమిద రాళ్ళు వద్దట నాకు తెలిసినది. 29 వ తేదిని ఉదయము ఆప్రావిజులు పోవుచుండగా, నమ్మకట్టిన కార్మికులు వారిని ఎదిరించిరి. మహమ్మదీయులు 125 గంటలకు పులి మంకోపు గుడిసెలకు ఎవ్వరో నివ్వండించిరి. నేను తన ను అచ్చటికి వెళ్ళితిని. నేను, ఇరవయ్య పోలీసులతోకల మంటలు చల్లాయుటకు యత్నిం చితిమి. 10 నిమిషముల పిమ్మట ఇంజను వచ్చెను. నేను తెల్లికన్న రస్తామిదాకు తెచ్చగా నచ్చట క్రమము గుంపులు గుంపులుగా నేరుచుండి. రస్తామిదరాళ్ళు వడి యుండెను. కొన్ని దుకాణములు మూతబడి యుండెను. నేను తిరిగి రాగానే, సార్థం టు రేలీనాకు కత్తిచెప్పలతో వాధకమున్న ఒక ముగియని నాకు చూపెను.

కామచన్న గుడిసెవద్ద రాళ్ళు చచ్చుటలేదు. ఈ కత్తి తెచ్చుట కలిగినవాడు నీళ్ళతోట్టింద వడియించగా, వాని చుట్టును గుంపుచేరుచుండెను. వారికి న్యూలియుండెను. అతడు హిందూమతమును. నామునుకులము.

20 వ తేదిని ఉదయము పులియంతోపులో క్రమబద్ధత భయపడుచుండి. కొన్ని స్థలములందు గుంపులు చేరుచుండిరి. మేమిగుంపులకు తెల్లిగొట్టితిమి. మహమ్మదీయులు 12 గంటలకు 100 మంది మహమ్మదీయులు ఒకచోట చేయుండిరి. మహమ్మదీయులు 2 గ 45 నిమిషములకు హిందువులనుడ వచ్చివెరి. వారందరు మహమ్మదీయుల తెల్లిపోయి. ఆ సాయంత్రము పోలీసు ప్రేక్షకులమిడికి నందరు వందై త్రి రానున్నారనియు, మరి కొన్ని గుడిసెలు కనులవెట్టుబడుననియు నేను వింటిని. 23 వ తేదినకు కొంతమంది జిజ్ఞాస పోలీసులకు సిప్పికొనిపోయి, నాకు అకలిరవైక యెడల, సహాయము చేయవలయునని కమిషనరు, ఇక స్వేచ్ఛరు నార్తగారికి అచ్చి ఇచ్చెను. రాత్రి 8 1/2 గంటలకు బంటులు ప్రారంభించిన తిమ్మలకుల వాడితిని. పోలీసువారికింద గుడిసెలు కాలుచుండగా, నేనచ్చటికి వెళ్ళి తిని. చుట్టుకట్టుకుండు ఇండ్లమిడినండి మహిద రాళ్ళు వరు చుండెను.

అభ్యుదయము.-ఎటువంటి రాళ్ళు!

ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్.- ఇటికిరాళ్ళ నుక్కలు, సోదానీళ్ళ బుడ్లు. ఇది నేలకు కలుకలగానే నుక్కలు వలిగి, ఎగిరి, చుట్టుకున్న వారిమిడికి వచ్చి కలిగెను. తుపాకిమందు ముదలగు బద్ధక మండెను వదార్చుట బంధువులు నాకు తోచెను.

రా. బి.టి. యం. కరసింహారాజ్యము.-నమరే అది సోదానీళ్ళబుడ్లలోని గారి కావోలు?

ఇక స్వేచ్ఛరు హంకిస్.-అది కుపామింకే యని నాకు తోచుచున్నది. సాధారణముగ ఒక సోదానీటిని నేల మిడికి నికరి కొట్టియెడల అది వెదముక్కలు గా వగలుగు, దీనివేదిన సోదానీటి నుండి నీళ్ళు తీసి నుక్కలుగా వలిగి మహిదవడెను. నేనా నుక్కలను తిసికొని వాచివెట్టు లేదు. ఈలోకల కమిషనరుగారు, నీళ్ళుట్టి కమిషనరు గారు అచ్చటికి వచ్చిరి. ఇంకా వచ్చి మంటలకు చల్లాయెను. అందరు పులియంతోపుకు తెల్లి అచ్చట చేరవలసిదని కమిషనరు ఆజ్ఞాపించెను. నేను కమిషనరుతో మాడ నచ్చటికి వెళ్ళితిని. మూడవనెలకు గృహము నుండి మహిద రాళ్ళు వచ్చి వడిసె. ఇంటి కన్న మిడినండి మహిడికి రాళ్ళు వచ్చి వి మేము రాళ్ళను కప్పించుకొనము, వీరెనంతరకు సం రమించుకొనుచుండిమి. వరిగిరులు అపాచకముగ మార తొచ్చెను. క్రమము చూచెడి రాసాగిరి. ఈ గుంపుల వార క్రమం కలిగిదని కమిషనరు నార్తగారికి అచ్చి ఇచ్చెను. 120 గంటల పోలీసు ముఖమునందు మంచిచెప్ప కలిగివెట్టు నేనుచూచితిని. మేమంతకు ఇద్దరు మహమ్మదీయులకు వట్టు కొంటిమి. ఇంకలలో నొకడొక వడ ఇక స్వేచ్ఛరుకు కత్తితో పాడకపోవుచుండగా చట్టుకొంటిమి. రెండవవాడు రాళ్ళు చ

పుష్కరము కట్టుకొనడము. వారిద్దరికి నెట్లు సామంతులుగ నుండునను (వెనెట్టి సుబ్బే) గాన రుచి నేరి.

రాత్రి 11 1/2 గంటలకు పులియింపునా గలకా 25 బి. 8. క స్తవమునది పోలికలతోగూడ కొందరు పోలిక అధికము లగుటచే కల్గిరి. నేనచ్చటికి వెళ్లెను. పుష్కరము పోలికలతోగూడ నున్నది. అప్పుడు రాత్రి పుష్కరము గాని గల విషయములను గూడ అడగలేదు. అందులో ప్రజలు నీవనియింపి. పుష్కరము అను అధికమునకు యిట్లు. అందు బట్టింపగామిల్లులలో నుండిన పోలికలను గూడ.

జూలై మొదటి తేదీన పొయ్యిలము స్థానము వహించి అధికములను తమ ఇండ్లకు వదిలివెట్టి కల్గిరి. మహా పుష్కరము అనేకము జట్టలలో నెక్కి పులియింపునైపు వచ్చుచున్నట్లు నేను వింటి. కాబట్టి అత్యంతముగా నున్న పుష్కరముగిరి. కొందరు మాత్రమును ఆ పుష్కరములెట్లు కొని వెళ్ళిరి. ఇతరులు కడలివెట్టిపోయిరి. ఆ పొయ్యిలము 7 1/2 గంటలకు నేను స్తవముతోనుండగా పొయ్యిలము గుడిసెలపైపు అగ్ని బాల్బలము తెలుగున నుండెను. కొంత నేపటికి 10 3/4 గంటలకు పోలికలను స్తవమున వెట్టిరి. అతని నెవ్వరో తుపాకీతో కాల్చిరి. ఇంక కొంతనేపటికి ఫిఫ్ (వెనెట్టి సుబ్బే) గాన రుచి నేరి. నేను కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతములకు కల్గిరిని పోలికలను స్తవమున ప్రజలు దండెత్తిరా నుద్దేశించుచున్నట్లు నేను వింటి. నేను ప్రజలను బట్టించి ననేకము వారికిని. కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతగా నున్న మాత్రము నేను వెదకితిని. నేను మా నెర్రోధును గురించి ఏమి ప్రాసాదించెను. రాత్రి 12 1/2 గంటలకు నేను నేనును తిరిగివచ్చితిని.

2 వ తేదీ ఉదయమున కాళముననే మూడుదిశలలో అగ్ని బాల్బలము నుండెడి అగ్నివెట్టి. ఇది 2 వ తేదీ ఉదయమున మొట్టమొదట రామస్వామివెట్టి విధిలోని నుండునా చల్లార్చునది. ఈ నుండుల నన్నిటిని చల్లార్చి, నేనెవరినా స్తవమున వెట్టిపోయి. ఉదయము 10 గంటలకు ఫిఫ్ (వెనెట్టి సుబ్బే) గాన రుచి నేరి. కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతములకు కల్గిరిని పోలికలను స్తవమున ప్రజలు దండెత్తిరా నుద్దేశించుచున్నట్లు నేను వింటి. నేను ప్రజలను బట్టించి ననేకము వారికిని. కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతగా నున్న మాత్రము నేను వెదకితిని. నేను మా నెర్రోధును గురించి ఏమి ప్రాసాదించెను. రాత్రి 12 1/2 గంటలకు నేను నేనును తిరిగివచ్చితిని.

3 వ తేదీ మధ్యాహ్నము 1 గంటకు కాగన్నస్వామి విధిలోగూడనెల రెండుకొన్నట్లు మాత్రమున వెట్టిరి. నేనచ్చటికి న్యాయముగ వెట్టిరి. అప్పుడు 60 మంది పొయ్యిలము, మహాపుష్కరములను చేసెను. ఇంకొకటిచే నున్నది కాళి ఏలాటి పోలికలగునంద రక్షించుటకు నేను కొందరు పోలికలకులను వచ్చుచున్నట్లు వెట్టిరి. కాళివేలమునకులకులకు కాది కాల్చుచున్నామనది. నేనుండుట వాని తమిళనేరితిని. పులియింపునైపునా గలకా 25 బి. 8. క స్తవమునది పోలికలతోగూడ కొందరు పోలిక అధికము లగుటచే కల్గిరి. నేనచ్చటికి వెళ్లెను. పుష్కరము పోలికలతోగూడ నున్నది. అప్పుడు రాత్రి పుష్కరము గాని గల విషయములను గూడ అడగలేదు. అందులో ప్రజలు నీవనియింపి. పుష్కరము అను అధికమునకు యిట్లు. అందు బట్టింపగామిల్లులలో నుండిన పోలికలను గూడ.

4 వ తేదీ ఉదయము అచ్చులచ్చుల ఇండ్లు కనుక వెట్టివెట్టెను. అచ్చులచ్చుల పొక్కుకొ ఇల్లు కనుకలెట్లు గాన నేను వాని రక్షించుటకు నీలుగానిండ్లు. అనినను మాత్రములను స్మృతిపరంభించెను. సామంతులు నేనన్ని విధులగుండ స్వాగతించిరి.

5 వ తేదీ ఇరావతిరంధిలో ఒకటిన్నుమండు అగునదెను. అచ్చుల నమోదమున నీర్లు చెక్కు తేనెయిలన అనుండు చాల్లార్చుటకు నీలుతేనెయిలు. సామంతులు పులియింపునైపు 5 తిన్నయిండ్లు కాల్చిపోయెను. అంతకుముందే ఆ ఇండ్లు పూరితయినదెను.

6 వ తేదీ స్థానము వహించి అధికములను తమ ఇండ్లకు వదిలివెట్టి కల్గిరి. మహా పుష్కరము అనేకము జట్టలలో నెక్కి పులియింపునైపు వచ్చుచున్నట్లు నేను వింటి. కాబట్టి అత్యంతముగా నున్న పుష్కరముగిరి. కొందరు మాత్రమును ఆ పుష్కరములెట్లు కొని వెళ్ళిరి. ఇతరులు కడలివెట్టిపోయిరి. ఆ పొయ్యిలము 7 1/2 గంటలకు నేను స్తవముతోనుండగా పొయ్యిలము గుడిసెలపైపు అగ్ని బాల్బలము తెలుగున నుండెను. కొంత నేపటికి 10 3/4 గంటలకు పోలికలను స్తవమున వెట్టిరి. అతని నెవ్వరో తుపాకీతో కాల్చిరి. ఇంక కొంతనేపటికి ఫిఫ్ (వెనెట్టి సుబ్బే) గాన రుచి నేరి. నేను కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతములకు కల్గిరిని పోలికలను స్తవమున ప్రజలు దండెత్తిరా నుద్దేశించుచున్నట్లు నేను వింటి. నేను ప్రజలను బట్టించి ననేకము వారికిని. కాల్చుకొనుచున్నప్పుడు కొంతగా నున్న మాత్రము నేను వెదకితిని. నేను మా నెర్రోధును గురించి ఏమి ప్రాసాదించెను. రాత్రి 12 1/2 గంటలకు నేను నేనును తిరిగివచ్చితిని.

7 వ తేదీ నీర్లనువారు నమ్మకట్టుదరుని వెదకించిరి.

8 వ తేదీ ఏమి గమనించదగిన విషయములు జరగలేదు.

బట్టింపగామిల్లులలోని నున్నట్లు కనిగి వెట్టింపుదగా, నమ్మకట్టి నమ్మకట్టుల కొట్టెదరుని వెదకించిరి కాదనాతో చెప్పిరి.

రా. బి. టి. యం. కరసింహాచార్యులుగారు:—ఈనాడు మొలక గురించి మీరు విల్లులందునామనతో ఏమైన నుంధా వింటివారా ?

ఇక నమ్మకట్టు మంత్రిగారు:—వారేమి చేయదలచిరో కనుగొనుటకు నేను నుంధావింటిని.

రా. బి. టి. యం. క:—ప్రజాకాంతికి భంగమునని వారు భయపడివారా ?

ఇ. మం:—మేము వారు గురించి ప్రశనించలేదు. వారేమి చేయదలచిరో, దీనిగురించి మాత్రము నేను మాట్లాడితిని. కాంతివర్తనము వాతావరణ క్రమము. 1901-2 సంవత్సరమునది మదరాసునగరము వెన్నడుగాని కాల్చుకట్టు నమ్మకట్టునకు అల్లముల చేసి గడదివల చేయుటకు వారి సంస్థిత్తు యుండి.

రా. బి. టి. యం. క:—ఎట్లుండే అంగడి దొంగదడి నదా ?

ఇక. మం:—కల్ల గడి.

అంతకు 5 X 15 నిమిషములకు ఇచ్చాకల నుగిసెను. విచారణ సంఘమువారు తిరిగి మంగళ వారము ఉదయము 8 గంటలకు నుంధా పోలికలను స్తవమున వెట్టిరి.

గోదావరిజిల్లా స్వదేశ వస్తుప్రదర్శనము:—ఈనెల 21, 22 తేదీలను 15 వ గోదావరి మండల మహాజనశభ కాళివాడలో జరుపుటకు నిశ్చయింపబడినది. మహాజనశభతోగూడ జిల్లా స్వదేశవస్తుప్రదర్శనము జరిగించుట ఆహ్వానసంఘమువారు తీర్మానించుచున్నారు. ప్రదర్శనము ఈనెల 20, 21 22 తేదీలను జరుపుదును.

16 సంవత్సరముల నుండి చాల ప్రసిద్ధి చెందినది. ఈ ఖామధము గలకా 25 బి. 8. క స్తవమునది పోలికలతోగూడ కొందరు పోలిక అధికము లగుటచే కల్గిరి. నేనచ్చటికి వెళ్లెను. పుష్కరము పోలికలతోగూడ నున్నది. అప్పుడు రాత్రి పుష్కరము గాని గల విషయములను గూడ అడగలేదు. అందులో ప్రజలు నీవనియింపి. పుష్కరము అను అధికమునకు యిట్లు. అందు బట్టింపగామిల్లులలో నుండిన పోలికలను గూడ.

శ్రీ గాంధీ స్వదేశీ శాల, ఏలూరు.
(ప్రావైటరు:—గంధి రామమూర్తి.)
అన్ని కరములు స్వదేశీ తువారు, చీరలు, పంచలు, కండువలు, చేతిగుమాళ్లు, చొక్కాలు, కొట్టుకు ముదుగు రకములున్ను, నెం 60, 80, 100, 150 రు అతివస్త్రని పట్టుసాలి నాలుబట్టలు మజిలీను తానులున్ను సిద్ధముగా నున్నవి. వర్తకులకు కావలసినంత నరకు సమయచేయగలము. మాదిరిలు ధరలు బాలితాలు తయారుగా నున్నవి. అన్ని కరముల కాంపిల్లు కావలసినవో 4 అణాలున్ను, మరుకరకములు కావలసినవో రెండు అణాలున్ను, ప్రతి అర్దుతోను 100-కి రు 25-0-0 లు అధ్యాప్యగా పంప కొరుచున్నాము. వైట్టు లన్నియు రాటుముమీద తయారునవి. చేతితో తయారుచేయబడిన పంకలు, కాగితములు, గుండీలు, నూలు, నవారు, కంఠానాలు, తివాచీలు అనేక క్రొత్తరకములు గలవు.

ఆంగ్లో అమెరికన్ డ్రగ్ కంపెనీ
మలేరియా జ్వరనివారణీ
ఈ ఖామధముల నేనుండుచే ఎట్టి కథనము మలేరియా జ్వరమైనది నమ్మకట్టుకను. జ్వరగర్భము వూడ కరించును. త్వరతో నులుగుతును. దీని ఎక్కువ భాగము గలదు, బుడ్డి 1 కి రు 1-0-0 పొట్టుభుక్తు చేయ
అణాజిగారి ఉబ్బునరోగనివారిణి
ఉబ్బునాధిపతిక రాధకడునట్టివారి కి. న. జి. కి. దీనిని 10 గంటలకు అప్పుడొకము ఇట్టిదని ప్రాచీనకథనముగాదు. కిని ఉపయోగించిన మీకే తెలియును. బుడ్డి 1 కి రు 2-0-0 పొట్టుభుక్తు చేయ
V. M. Annajee & Bros,
Whole sale & Retail Chemists & Druggists,
2/200, Mint Street, Madras.

1921 సం॥రం ఆగష్టు నెల
15 తేదీ నుండి సెప్టెంబరు
7 వ తేదీవరకు బెజవాడలో జరుగ
పోవు పుష్కర మహోత్సవము.

వై మహోత్సవమునకు పోనుద్దేశించినట్టి యాత్రికుల సౌకర్యార్థమై రైల్వేకంపెనీవారు బెజవాడ, రాజమండ్రి, బిట్రగుంట, నర్సారావు పేట, మచిలీపట్నము ఈ స్టేషనులకు మధ్యను, ముఖ్యము ఉండవల్లి, మచిలీపట్నము స్టేషనులకు మధ్యను కావలసినంత ప్రయాణికులు ఉన్న పక్షము నందు ఎన్నితడవలై నను స్పెషలుబుడ్లు పోవుటకు తగిన ఏర్పాటులుచే చేసెదరు. ఈబండ్లు మూడవ తరగతి ప్రయాణికులను మాత్రమే తీసికొని పోవును. అయితే చాలినంత రెండవతరగతి ప్రయాణికులు బున్నప్పుడు రెండవతరగతి స్పెషలుబుడ్లు చేర్చబడును.

మహాత్మ గాంధీ.
WRITING LETTER PAPER.
100 కాగితములు చేర్చి అట్టలైందు చేసిన ప్యాకు 1-కి 10 అ. ప్యాకు 12-కి రూ 8. వి. పి. చార్జి నేరు. తిలక్, గాంధీ, జలపతిరాయి, దాస్, అలీసాదకులు పలుములు 2 1/2 అణా స్టాంపులకు పంపబడును. The PICTORIAL & Co, Mint Post, Madras. E.

“అక్షుత్ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని”
ఇది మంచి ఆశ్చర్యకరమైన పుస్తకము. ఈ పుస్తకము ప్రతి మనుజునకును ప్రసాదించును మిక్కిలి ప్రయోగకరము. ఇది మామకొనుటకు వాతకము, పుట్టికతేదీ, నక్షత్రము, మొదలగునవి అవుననులేదు. నులగమైన తెలుగులో ప్రాయబడినవి. గొప్ప కల్పితములను పొందినది. తెల 1 రూ ప్రస్తుతం ఏలూరు పో జడ్డిగారకు అతి సారాణ్యరావు. పంతులు బి. పి. బి. ఎల్. గార్టిల్లు ప్రాసిది. “రాగల దానిని తెలిసికొన గోరువారికి యీ భవిష్యత్ ఫలదర్శిని సంకోచము కలిగించునని నా నిశ్చయము.” పుస్తకములు నలుమువారు యా దిగువ చిరునామాకు ప్రాయనలయెను. తాతా బోక్స్ తివాచీద్యాలయము. చోడవరం, వికాఖపట్నం, జిల్లా.

అనంతపుర మండల సభలు

హిందూపురము.

ఈ నెల 6 తేదీ కనివారము మధ్యాహ్నము నుమారు 4 గంటలకు ప్రత్యేకముగ నిర్వహించిన మండలమునందు రాజకీయసభ ప్రారంభింపబడినది. సభాధ్యక్షులును, హరిశ్చంద్రులను రామరావు, రామాల రామమూర్తిగారును, మహాత్మాగాంధీ, అలీ సాదరులు భరతమూర్తి ఛాయాపటములతోగూడ మంగళవాద్యములతోడను, భజనతోడను పురమంతయు నూరేగింపబడిన పిదప జయజయధ్యావములు నిన్నుమిట్టచుండ సభామండలము ప్రవేశించిరి. మండలమునందన్న లాల్పాకాలముండియు ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి. వీరుగాక కర్నూలునుండి మేడం వెంకయ్యశెట్టిగారును, బెంగళూరునుండి తల్లం లక్ష్మయ్య శ్రేష్ఠిగారు, రాద్గం రంగరావుగారు నున్నగు నితర మండల నివాసులుగూడ వచ్చియుండిరి. పల్లెటూళ్లనుండి గుంపులు గుంపులుగ వైకుంఠవచ్చియుండి. ప్రతినిధులు ప్రేక్షకులను తేలి నుమారు 800 జనులకు వైగ నుండిరి. వీరిలో హిందువులు మహమ్మదీయులు, శ్రీలు, పంచులు కూడనుండిరి. ఈ వరకు జరిగిన రోమండలసభయు నింతకుండి పల్లెటూళ్ల జనుల నాకర్షించియుండలేదు. సభామండల మంతయు క్రీక్కిరిసి యుండెను. సభ్యులలో నత్యుత్సాహము ప్రబలియుండెను. ఇరువురు చాలాదు మనోహరముగ బాటించితిమి బాడిపిదప మహమ్మదీయ మార్చిగార్లొకరు ప్రార్థన సత్పరి. రాష్ట్రము నుబ్బుచున్న గారు భారతమాతృదండమును జదివిరి. సభకు రాజాలనందుకు జరిగించుచు, సభ జయప్రదముగ జరుగలే నని కోరుచు చిత్తూరునుండి సి. దొరసామిఅయ్యగారును చామిడినుండి యం. భీమరావుగారును పంపిన లేఖవార్తలును, టి. కవలంకరిశెట్టిగారు వ్రాసిన లేఖయు కార్యదర్శిగారిచే చదువబడినది.

మిట్టల అహ్మదసంఘాధ్యక్షులగు అనంతగిరి శేర గార్యకవిగారు హిందూపురజనులపక్షమున ప్రతినిధుల నాహ్వానించుచు, హిందూపురప్రాచీనచరిత్రను గురించియు, ప్రస్తుత ప్రాముఖ్యమును గురించియు వర్ణించి ఆంధ్రప్రదేశ్ హిందూపురము పాదములందు బంగపురము కరచనియు, నందువలన గూడ నీపట్టణ మాంధ్రజేతమునకు పుజాదీపిదనియు వర్ణించుచు ప్రస్తుత రాజకీయశుభస్వలంకార్య గంభీరముగ నున్న సింధి, కైక మనేక రాజకీయకఠినసమస్యల నెదుర్కొనవలసిన విషయవిశిష్టతలలో సమావేశమైనయూ సభాత్మకప్రాముఖ్యమైన దనియు, నూటయేబదియేండ్ల బ్రిటిషుపాలనమువలన భారతబాలీయత, సంపద, వ్యక్తిత్వము, కృత్రిమ, కళలు, పరిశ్రమ లేరేలినదనియు, నేడు జేతజనులు తినుటకు కూడు కట్టుటకు గుడ్డ తనంతటి దరిద్రదశయందు బానిసస్థితియందే రితినుదగునదియుకన్యలకు గట్టికట్టు వర్ణించుచు, బ్రిటిషు చారి న్యాయదృష్టియందు జనులకు విక్యాసము పూర్తికనకించుటకు యుద్ధమునకు ముందు చాగ్దానములను చాలకు చట్టము వంటలు వధలు, కిలాభతుసమస్య నున్నగు బానిసవిశేషకరించి ప్రభాస్యాత్మకత్రిభంగకరముగ నున్న కఠినకాసనముల తేల్చిని కలకత్తాలో అనంతరజేతమున సభ అవలంబించిన సహాయనిరాకరణ తీర్మానమునకు వ్యాఖ్యానపూర్వకముగ నర్థము తెల్పుచు, సంవత్సరములోపల ప్రస్తుతప్రభుత్వనిరంకుశపద్ధతి నంత మొందించి ఆస్థానమున స్వరాజ్యముస్థాపించుచే సహాయనిరాకరణ తత్వ ముంది. పిదప సహాయనిరాకరణోద్యమవిజృంభణమును గూర్చి చెప్పుచు, ప్రభుత్వసంస్థలగు పాఠశాలలు, న్యాయస్థానములు, ఉద్యోగములు, విద్యయలవై ప్రజలకు పూర్తిగ గౌరవము నందినదనియు, దెబబాద కార్యక్రమమువలన నుద్ధయము లోనన వేరులు పామకొనగలిగినవనియు బొంబాయి కార్యక్రమము జయప్రదముగ కొనసాగింపకలుగుచో ప్రజలలో దేశీయసభాభిప్రాయము పూర్తిగ వ్యాపించినట్లు యజువునది స్వరాజ్యసంపాదనము సులభమగుననియు చెప్పిరి. ఈయంద్యమయై ప్రభుత్వమువారు మొదటచూపినయు చాసీ నభావమును, కొన్నాళ్లకు పిదప దెదరించుటయు పిదప బౌద్ధ న్యము ప్రబలనంతకుం నిశానచర్య లవలంబించుట లేదని చెప్పిగూడ స్వేచ్ఛగ నిష్పంధములు కొనసాగించుటయు పూస ప్రవృత్తిలు కల్గించిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రస్తుత మవలంబించు చున్న నిష్పంధవిధానము ఉద్ధయము విజృంభించుచున్న దనుటకు నిదర్శనమనియు, 1897, 1907 నెక్కువల రాజకీయాం దోళము నణచినవేయుట కేనాచు ప్రభుత్వ మపయోగించినదో నాడే ప్రభుత్వమునకు విమర్శనాకర్తి నశించిట్లు యుదనియు,

ఉద్ధయము జయప్రదమగు నణచివ్యాస మందరికి గలుగుచున్న దనియు, చెప్పి నైరండు నెక్కువలకు నిజమైన ఆర్థము చూపించి, మతకలకాములంజను, అల్లరిమూలకల నణచుటకును ప్రజల ప్రాణములను గాపాడవలసిన అత్యవసరసమయములందు మయోగింపబడవలసిన సాధనముల దౌర్జన్యరహిత రాజకీయోద్యమ మణచుటకు మపయోగింపబడుట పరిహాసాస్పద మనియు నిట్టి అక్రమచర్యల నసాధ్యము గావించుటకు అఖిలభారత సంఘమువారు కాసనోల్లంఘనమును ప్రకటించుచే ప్రత్యేకము యనిరి. సంవత్సరాంతములోపల స్వరాజ్యమెట్లు స్థాపింపబడునని యనేకులు సందేహమానములై యుండిరినియు, కాసనముల నల్లంఘించుట, పన్నుల నియంతుడుట నిరంతరములము ననే ప్రభుత్వము స్తంభించి స్వరాజ్య మేర్పడవలసియున్నదనియు, కాని జనసామాన్య మిరెండుమాగ్ధముల నాచరణయందు బెట్టుటకు వ సివక్రమశిక్ష నిచ్చుటకును, జనులలో దేశీయ సభయొక్క పలుకుబడి యెంతవరకు వ్యాపించినదో పరిశీలించుటకు వ శ్రమే ప్రస్తుతపద్ధతులు నిర్ణయింపబడిన వనియు, ప్రజలందరు కాసనోల్లంఘన మాచరణయందు బెట్టి కాంత చిత్తులై యుండినపుడు, హిందూదేశమంతయు కారాగృహముగ ప్రభుత్వమువారు మార్చవలసినవచ్చు ననియు, నట్టి యసాధ్యమగుటచేతనే ప్రభుత్వము బలహీనము తప్పక కాగలుగుననియు నా సమయమున పన్ను లిచ్చుట మానివేయవలసియుండుననియు, అపుడే స్వరాజ్యము నిజముగ వచ్చుననియు, అఖిలభారత సంఘమునాతీతర్య సాధనముల నంగీకరించువరకు ప్రజలు ఆచరణయందు బెట్టుట కధికారము లేదనియు, మన విజయమంతయు కాలవృక్షకుల వైన నే ఆధారపడియున్నదనియు ప్రజలు దౌర్జన్యమున కేమాత్రము కడంగినను, ఉద్ధయము నాశనమైదేశమునకన్యధులు కలుగు ననియు, ధర్మమునకు విజయముగలుగునట భారతీయుల దృఢవిశ్వాసముగను కమనము ధర్మమార్గమున నడచుచుండుటచే సంవత్సరాంతములో పలస్వరాజ్యము రాజతత్వమనియు చెప్పి ఆహ్వాన సంఘమువారి పరిచర్యలందు గలభావము తెన్నియుండి నమన్నింప చ్చార్ధించుచు అధ్యక్షు నెన్నుకొని సభాకార్యక్రమ మారంభింప గోరుచు నుపన్యాసమును ముగించిరి

అధ్యక్షులుగ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి నెన్నుకొనవలెనని గానాల రామమూర్తిగారు పాదించగా గాడిచెల్లవారి సహోత్తమరావుగారునడిపగా కర్నూలు మేడం వెంకయ్య శ్రేష్ఠిగారు బలపరచిరి. జయజయ ధ్యావములు చెలంగ గోపాలకృష్ణయ్యగారు ప్రన్నమాలంకృతులై అధ్యక్షస్థానములంకరించిరి. వారికి కీరీతస్పృశతలేకుండుటచేహోర్ని యుపన్యసించుటకు సభాసదులయొజ్జగోరి యుటచేసినను, అపుడపుడు లేచి విజృంభించియుపన్యసించి మరల గూర్చొనుచుండిరి. ప్రారంభమున శ్రీరామనామస్తవరణతో మొదలిడి దత్తమండలమును రాజకీయరంగమునచాల వెనుకబడియున్న వను ప్రతితి యున్నదనియు, యాతరకాళమున దత్తమండలములలో నొకటియగు ననంతపుర మండలమునకు వచ్చుభాగ్యము తనకులభించుటసంతోషప్రదమనియు శ్రీరాములవారి పరిపాలనమును వర్ణించి తండ్రి బ్రతికి యుండ కొడుకు చనిపోవుట ఆకాలమున రాజాతప్తగాభావించుటమందే ననియు నిష్కడు వేనవేళపుత్రులంతండులమందు చనిపోవుచునేయున్నారనియు, అధర్మమిపుడు రాజ్యముచేయుచున్నదనియు నుదాహరణ పూర్వముగ నుపన్యసించిరి. బ్రిటిషు పరిపాలనము వలన దేశము దరిద్రస్థితికి వచ్చినదనియు, పూర్వకాలమున నెలకు మూడువారుల వచ్చుచుండ నిపుడు మూడు నెలల కొకవర్షము కూడ గురియుట ఆపురూపమనియు పూర్వమున 80 సంవత్సరముల కొకకరవు వచ్చుటలేదనియు నిపుడు దేశమందంతట సంవత్సరములో నన్నిదినములు కరవుగనెయున్నదనియు చెప్పి మదకళిక, గులితాలాకాలలోని ఔషధ పరిస్థితులకు వారు పశువును బాధలను బాలికరముగ వర్ణించి వారికి సహాయముచేయుట మండల వాసులందరి ధర్మమని బోధించిరి. స్వదేశరాజ్యము లగు మైసూరు హైదరాబాదు దేశములలో కరవు చాల వర కుండదనియు, ఒకవేళవచ్చినను లక్షలు ధనము వెచ్చించి నివారణము గావించెదరనియు, బ్రిటిషు వారి అధికారమందన్నతో ప్రజలు చెల్లించు 198 కోట్లు రూపాయలలో చాల భాగము వైస్రము నివిలుదొడ ములక్రింద తెల్లదొరలే పంచుకొని జనుల టే మనునకు నణలు చేయుట కు ధనము లేద నె ద ర నియు, అధికారులచేతములు మిథిమేరలేకయున్నవనియు, ప్రభుత్వమునకు పన్నులచెల్లించు యజమానిలై కుదరదదలోనున్న పుడు వానిచేపగలంబయు రాష్ట్రగొట్టిచి దినమునకు 0-2-0

కూలిచుట్టు అన్యాయమనియు, యజమానుడు బీదవాడైనపుడు నేరకు గౌరవముగ సహాయము చేయుట ధర్మమనియు, ఔషధములకు వెచ్చించు స్వల్పమొత్తములొగూడ సగముకు వైన తినిభోజిద్యోగకాలే తినివేయుచున్నారనియు, యిట్టికష్టములన్నియు లోలగుటకు స్వరాజ్యమే కరణ్యమనియు చెప్పిరి. నేడుప్రజలును ప్రభుత్వముగూడ అసాంభావమువలన, రాక్షసత్వమువలన అజ్ఞానమున మునిగి పోరాడుచున్నారనియు, అవినశించి దేవత్వము గలుగుటకే సహాయనిరాకరణోద్యమము జనించినదనియు భాగవతమునందలి గణేంద్రమోక్షమునకు పోల్చిరి. ప్రస్తుతివిద్యాపద్ధతులను తీవ్రముగ ఖండించిరి-ధర్మమునకు విజయము తప్పక గలుగునని నూచించుటకు పారణ్యకత్వప్రహారులను నిదర్శనముగ పోల్చిరి. ఉపన్యాసమంతయు పురాణముగ గాధ్యయస్య శ్లోకములు, పద్యములు, సామెతలచే నిండి మనోహరముగ నుండెను. అఖిలస వ్యదేశీని గుఱించి యుపన్యసించుచు, విదేశవస్తువుల నందరు విపర్జింపవలెనని సభ్యులను గోరగా నుమారు 1000 విలువగల నాలుగైదు మూటల వస్తువులు సమకూడెను. ఆందులో విలువగల జరీరుమాట్లు, శల్లాలు, పట్టుగుడ్డలు, అల్పావరోట్లు యెన్నోయుండెను. అవి యన్నియు హిందూమహమ్మదీయ బాలు రొక్కొక్కరిచే దహింపబడెను. పాక లెజ్ పేనాలుకూడ కొన్ని కాల్యచేయుట కొసంగబడెను. అవి యన్నియు వేలము వేయగా స్వరాజ్య నిధి కీక్రింది మొత్తములు వసూలయ్యెను-

సంజీవ దాసు గారిచ్చిన పాకలెజ్ పేనాకు దొంతి చిన్న భీమయ్యగారు 12-0-0, మహారు నారాయణరావు పోగులు దొం పానమంతరావుగారు 15-0-0, హరిశ్చంద్రులను రావుగారి ఉంగరము కైక నుబ్రహ్మణ్య శర్మగారు 40-0-0, ఒక పాకలెజ్ పేనా కల్లూరు నుబ్బురాయలు 6-0-0, వాపసు యివ్వబడిన అజేపేనా కల్లూరు 6-4-0, భానుమూర్తిగారి పేనా నుబ్బురాయ 4-8-0, వాపసుయివ్వబడిన అజేపేనా నారాయణరెడ్డిగారు 5-0-0, అది నారాయణరెడ్డిగారు 4-0-0, అధ్యక్షుని పూలదండ 4-8-0, ఒక ఉంగరము 18-0-0, మరొక పుంగరము 81-0-0 వెండి గుండీలు 1-8-0 ఒకనక్కడల్పీ 2-0-0, ఒక ఉంగరము 10-0-0, నక్కంసీసా 0-13-0, పేనా 2-8-0, మహారుదారీగారి బొమ్మ 1-8-0 మహాత్మాగాంధీ గారిది 2-0-0, చావ 0-8-0, రెండుపుస్తకములు 1-8-0,

నుమారు రాత్రి 10 గంటలవైన నాటి పథ ముగింపబడెను. 7 తేదీ ఆదివారము ఉదయమున గాడిచెల్లవారి సహోత్తమ రావుగారి అధ్యక్షతక్రింద విద్యాధి సభ జరిగినది.

కాంగ్రెసు ప్రచారము
కళాభవన్ముం జిల్లా
జిల్లా కాంగ్రెసు కమిటీ కార్యదర్శిగారు మండలరావు గారి యి కీరీతంకంజార్తరంపుచున్నార.- వికాఖతమ్ముం జిల్లాలో కాంగ్రెసు ప్రచారము చక్కగ జరుగుచున్నది స్వదేశ భారణమునై గొప్ప ప్రశంసమును జరుగుచున్నది తిలక సాంకల్పికోత్పదనమున వెల్లువయిది స్వదేశీకరణ పూరితి. మత్స్యకల అత్యంతము నానాటికి తగ్గిపోవుచున్నది. విజయనగరం, ఎల్లమంకిలో విలము కూడు నా రొక గు రిష్టీను కాంగ్రెసు సంఖా కార్యదర్శి యగు దాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారి యాజిల్లాలో సంచారము చేయుచున్నాడు. ఎలమంకితి, వికాఖతమ్ముం, విజయనగరం మున్నగు చట్టణములలో నీ ఉత్సాహింక, ప్రజలు జను విదేశీవస్తువులను కల్పివైతి. శ్రీలు తను వికాఖతమ్ముం చీరలు, వాన్నగు వివరణ చీరలను కాయుటకు ఇచ్చిరి. తిలక స్వరాజ్యనిధి కంకత విలాళము లొనంగిరి. దాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారి ప్రోత్సాహమున ఈజిల్లా మాతనదేశములో విరాజిల్లుచున్నది.

14 తేదీన విజయనగరం పురపాలకులు అరవింద గోకులగారి జన్మదినోత్సవము నడిపిరి. స్వరాజ్యమై నానమలో గొప్పభిర జగము. 5000 మంది నమావేశమైరి. ముందరపుగాడు, దాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారి, అలిఖుల కాస్తపుర అను మహమ్మదు అబ్దుల హా బా గారు సభలో మాట్లాడిరి. ప్రహ్లాద్ ప్రాకయ్యశ్రీ గారు దైవసార్థక వింకిరి. వికాఖతమ్ముం అరవిందపు నంతులుగారు చని చేయువారికి ఆశీర్వాదించి- తన జగిలకుట్టు అంగవస్తువులను గావ్యుటకు అనుష్ఠించితి. దాక్టరు నుబ్రహ్మణ్యగారు ఇతరులు ప్రస్తుతియు గణపతిగృహమును దున్నాడి. ఇప్పుడు 15 తేదీన కల్లు అంశ్య విలముకూట జరుగినది.

స్వల్పాపద్ధిల్లా వాంగ్మత సార్వభౌమ మాక్కిల్లా పండి
 వార్త పంతులు స్వామి:— స్వల్పాపద్ధిల్లాలో స్వల్ప అంగశ్చ
 ఏలము పాఠశాల పనిగలిగి, రెండు అంగుల్లు తప్ప మిగిలి ఇతర
 318 అంగశ్చై ఎన్నడ పాటపాడలేదు. 3 అక్షర మాన్య
 మాట నన్ను ప్రభుత్వమువారికి తెలిసింది. 4 చొట్టనా తిరిగి
 ఏలమునేలయడెను కాని కొడుకారెన్నర తేలనాంబి. ప్రభు
 మాన్య మాన్య వార్త పంతులు తేలనాంబి మాన్య మాన్య మాన్య మాన్య

